'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

B.A. Honours Part-III Examination, 2022

SANSKRIT

PAPER-VII

NEW AND OLD SYLLABUS

Time Allotted: 4 Hours | Full Marks: 100

The figures in the margin indicate full marks.

विभागः—क

1. हिरण्यगर्भसूक्ते प्रतिफलितं दार्शनिकतत्त्वम् आलोच्यताम्। 8

अथवा

अग्नेः चारित्रिकं वैशिष्ट्यमालोचयत।

2. संस्कृतेन व्याख्या कार्या (एकस्य) – 6

(क) अग्निर्होता कविक्रतुः

सत्यश्चित्र श्रवस्तमः।

देवो देवेभिरा गमत्॥

(ख) य आत्मदा बलदा यस्य विश्व

उपासते प्रशिषं यस्य देवाः।

यस्य छायामृतं यस्य मृत्युः

कस्मै देवाय हविषा विधेम॥

3. आङ्गलभाषया बङ्गभाषया वा अनूद्यताम् (एकः) – 5

(क) उप त्वाग्ने दिवेदिवे

दोषावस्तर्धिया वयम्।

नमो भरन्त एमसि।।

(খ) अक्षैर्मा दीव्यः कृषिमित् कृषस्व
वित्ते रमस्व बहु मन्यमानः।
तत्र गावः कितव तत्र जाया
तन्मे विचष्टे सवितायमर्यः।।

4. व्याख्या कार्या– 6

अग्निमीले इति सूक्तं प्रातरनुवाके आग्नेये क्रतौ विनियुक्तम्।

अथवा

द्वयोः टीका लेख्या – 3×2 = 6

विनियोगः, याज्या; आधानम्; यागः।

विभागः—ख

5. अथर्ववेदीय भूमिसूक्तमनुसृत्य पृथिव्याः सौन्दर्यमालोचनीयम्। 10

अथवा

अथर्ववेदीय भूमिसूक्तस्य सारसंक्षेपः कार्यः।

विभागः—ग

6. (क) शुनःशेपोपाख्यानमालोच्य पुरुषमेधस्योपरि विचारः करणीयः। 10

अथवा

(খ) शुनःशेपोपाख्यानं कुत्र वर्तते ? अस्य उपाख्यानस्य वैशिष्ट्यम् आलोचयत।

7. आङ्गलभाषया बङ्गभाषया वानुवादः कार्यः (द्वयोः) – 5×2 = 10

(क) चरन् वै मधु विन्दति चरन् स्वादुमुदुम्बरम्।
सूर्यस्य पश्य श्रेमाणं यो न तन्द्रयते चरंश्चरैवेति॥

(খ) पुष्पिणौ चरतो जङ्घे, भृष्णुरात्मा फलग्रहिः।
शेतेऽस्य सर्वे पाप्मानः, श्रमेण प्रपथे इतश्चरैवेति॥

(গ) कलिः शयानो भवति संजिहानस्तु द्वापरः।
उत्तिष्ठस्त्रेता भवति कृतं संपद्यते चरंश्चरैवेति॥

विभागः—घ

8. बृहदारण्यकोपनिषदमनुसृत्य जीवात्मनः स्वरूपमालोचनीयम्। 10

अथवा

बृहदारण्यकोपनिषद्दिशा मोक्षस्य स्वरूपमालोच्यताम्।

9. संस्कृतेन व्याख्या कार्या (एकस्य)– 6

(क) अणुः पन्था विततः पुराणो
मां स्पृष्टोऽनु वित्तो मयैव।
तेन धीरा अपियन्ति ब्रह्मविदः
स्वर्गं लोकमित ऊर्ध्वं विमुक्ताः॥

अथवा

(ख) ''तं विद्याकर्मणी समन्वारभेते पूर्वप्रज्ञा च''।

10. आङ्गलभाषया बङ्गभाषया वा एकः अनुद्यताम् – 4

(क) यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य हृदि श्रिताः।
अथो मर्त्योऽमृतो भवत्यत्र ब्रह्म समश्नुते॥

अथवा

(ख) अनन्दा नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः।
तांस्ते प्रेत्याभि गच्छन्त्यविद्वांसोऽबुधो जनाः॥

विभागः—ङ

11.(क) पदपाठः प्रदर्श्यताम् – [Q. No. 2.(क) अथवा 3.(क)]। 7

(ख) वैदिकसमासस्य अथवा लेट्-लकारप्रयोगस्य वैशिष्ट्यमालोचयत। 12

(ग) द्वयोः व्याकरणगता टीका लेख्या – 3×2 = 6

(i) कविक्रतुः Q. no. 2.(क)।

(ii) दिवेदिवे Q. no. 3.(क)।

(iii) विधेम Q. no. 2.(ख)।

——×——